

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Uczenie się przez działanie. Innowacyjny program nauczania «Poznać i zrozumieć świat» do edukacji wczesnoszkolnej” jest finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie 3.3.4. Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe.

Zestaw scenariuszy

Scenariusz integralnej jednostki tematycznej klasa

II

Temat bloku: Moja ojczyzna

Temat dnia: Gry i zabawy andrzejkowe w klasie

Zapisy podstawy programowej – treści*: Edukacja

polonistyczna: 1.1a, 1.1b, 1.3c,

Edukacja muzyczna: 3.1a, 3.1c,

Edukacja społeczna: 5.4,

Edukacja przyrodnicza: 6.1, 6.2,

Edukacja matematyczna: 7.2, 7.3,

Edukacja zdrowotna: 10.3c,

Kształtowane postawy: • ciekawość poznawcza • kreatywność • empatia

Cele ogólne:

- Poznanie tradycji związanych z andrzejkami
- Udział uczniów we wróżbach andrzejkowych
- Wzbogacanie czynnego i biernego słownictwa

Cele operacyjne:

Uczeń:

- zna nazwy dni tygodnia, pór roku i miesięcy
- zna słowa piosenki pt. „ Idzie lasem Pani Jesień”
- zna nazwy rekwizytów potrzebnych do przeprowadzenia wróżb andrzejkowych
- potrafi obrysować kontur klucza

Zestaw scenariuszy

- potrafi pokolorować kontur butów według wzoru
- potrafi ułożyć cyfry z zachowaniem odpowiedniej kolejności
- potrafi współpracować z kolegami i kulturalnie zachować się podczas zabaw andrzejkowych
- rozumie dlaczego wróżymy sobie w wigilię św. Andrzeja
- rozumie zasady bezpiecznego zachowania się podczas wróżb

Metody: • oparte na słowie • oparte na obserwacji • oparte na praktycznym działaniu

Środki dydaktyczne: wosk, miska z wodą, klucz, karty oznaczone różnymi symbolami i liczbami, worek, słomki, karty oznaczone liczbami, papierowe buty, klucze, świece, świeczniki, ciastka z wróżbą, kredki, klej

Forma zajęć: • indywidualna • grupowa

Przebieg zajęć

Rodzaj edukacji	Czynności nauczyciela	Czynności ucznia	Środki dydaktyczne
Społeczna (zabawy integracyjne)	<p>1. Zabawa powitalna: wzajemne powitanie się piosenką „Witaj Aktywku (Witaj Leniwku), jak się masz, jak się masz? Wszyscy cię witamy, wszyscy cię kochamy, bądź wśród nas, bądź wśród nas”(na melodię „Panie Janie”).</p> <p>2. Zajęcia porządkowe: – kontrola czystości, – praca dyżurnych.</p>	<p>1. Uczniowie witają się po kolei, wspólnie śpiewając piosenkę.</p> <p>2. Uczniowie zajmują się sprawami porządkowymi w klasie, przygotowują ją do przeprowadzenia wróżb.</p>	Aktywek, Leniwek, piosenka „Witaj...
Przyrodnicza	<p>3. Obserwacja stanu pogody i zmian zachodzących w środowisku. Wybranie obrazka z aktualną pogodą.</p> <p>4. Ustalenie nazwy pory roku, dnia tygodnia, miesiąca i zaznaczenie w kalendarzu.</p>	<p>3. Uczniowie określają pogodę, jaka panuje na dworze.</p> <p>4. Uczniowie przypominają, jaka jest pora roku, dzień tygodnia, miesiąc – praca z klasowym kalendarzem.</p>	Obrazek z pogodą.
Muzyczna	5. Śpiewanie piosenki pt. „Idzie lasem Pani Jesień”.	5. Uczniowie śpiewają piosenkę.	Piosenka.

Zestaw scenariuszy

Polonistyczna i społeczna	<p>6. Wprowadzenie do spotkania andrzejkowego – głośne czytanie wiersza pt. Andrzejki.</p> <p>7. Zapalenie przez nauczyciela świec – stworzenie atmosfery tajemniczości.</p> <p>8. Wysłuchanie opowiadania nauczyciela związanego z tradycją wróżb andrzejkowych. Rozmowa kierowana na temat słuchanego opowiadania: – co to znaczy wieczór andrzejkowy? – czym różniły się katarzynki od andrzejek? – w jaki sposób wróżono i co oznaczały wróżby?</p>	<p>6. Uczniowie czytają wiersz Andrzejki.</p> <p>8. Uczniowie słuchają opowieści nauczyciela, a następnie odpowiadają na pytania nauczyciela.</p>	<p>Załącznik 1.</p> <p>Świece.</p> <p>Załącznik 2.</p>

	– dlaczego andrzejki są tradycją ludową?		
Polonistyczna	9. Wspólne wyjaśnienie z uczniami słów „wróżba”, „przepowiednia”, „staropanieństwo”, „wigilia”, „wosk”.	9. Uczniowie podejmują próby zdefiniowania pojęć.	
Społeczna (zabawa integracyjna)	10. Zabawa ruchowa: „Czary-mary”.	10. Uczniowie biegają po sali, na hasło „Czary-mary” kucają i chowają głowę między ręce. Nauczyciel – Leniwiek – zakrywa dużą chustą jedno z dzieci, pozostałe wstają i odgadują, kto jest ukryty pod chustą.	Duża chusta, Leniwiek.

Zestaw scenariuszy

Spoleczna	11. Przystąpienie do zabawy andrzejkowej: a) lanie wosku i wypowiedanie „zaklęcia” – „Czary mary wosku lanie, co ma się stać niech się stanie”, b) wychodzenie butów za próg, c) symboliczne karty, d) najdłuższa słomka, e) magiczne liczby.	11. Uczniowie dzielą się na 5 grup i przystępują do wróżb andrzejkowych.	
Zdrowotna	12. Zabawa ruchowa: „Woskowe figurki”.	12. Uczniowie dobierają się parami (Aktywek z Leniwkiem) i biegają po sali. Na hasło „Woskowe figurki” jedno dziecko przybiera wymyśloną pozę, a drugie naśladuje je. Następnie zamieniają się rolami.	Aktywek, Leniwek.
Polonistyczna	13. Rozmowa kierowana na temat przeprowadzonych wróżb andrzejkowych.	13. Uczniowie podsumowują przepowiednie.	
Matematyczna	14. Praca w zeszytach: – zapisanie daty i dnia tygodnia, – odwzorowywanie tekstu z tablicy, – obrysowywanie konturu klucza i zastygniętego wosku, – kolorowanie konturu butów według wzoru, – przyklejanie „symbolicznej karty”, słomki, – pisanie cyfr w kolejności. 15. Zajęcia końcowe: – porządkowanie miejsca pracy przez uczniów,	14. Uczniowie wykonują zadaną pracę w zeszytach. 15. Uczniowie porządkują klasę i częstują się ciasteczkami z wróżbą	
	– nagrodzenie dzieci ciastkiem z wróżbą.		

* Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2014 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Załącznik nr 2, s. 10.

Zestaw scenariuszy

Załącznik 1.

Andrzejki

Listopad, gdy już kończy dzień I
gwiazda się pokaże.
Spotkamy się przy blasku świec
Tak jak tradycja karze.
Zaszczeka pies, gęś złapie ser I
buty staną w rzędzie. Na wodę
wosk wyleje się I tajemniczo
będzie. Niech nowy dzień
obieca nam Dni piękne i los
nowy.
Niech spełnią się najlepsze z wróżb W
ten wieczór andrzejkowy.

Załącznik nr 2

Opowiadanie nauczyciela o tradycjach andrzejkowych

Od najdawniejszych czasów ludzie starali się przepowiadać swoją przyszłość, ponieważ byli ciekawi, co ich w życiu spotka. Próbowali odczytywać znaki na niebie, wyjaśniać, co oznaczają sny, wygląd roślin lub zachowanie zwierząt. Do wróżb wykorzystywano różne przedmioty, takie jak: łyżka, węgiel, igły, ziarna psianki, karty, kawałki włóczki, łupiny orzechów. Najlepszym czasem na wróżenie była późna jesień – po zakończeniu wszystkich prac w polu, kiedy to dni stawały się coraz krótsze, a wieczory coraz dłuższe. Chłopcy gromadzili się na wróżby w przeddzień Katarzyny, czyli 24 listopada, a dziewczynki 29 listopada, w wigilię imienin Andrzeja. Katarzynki i andrzejki były to wieczory wróżb, podczas których kawalerowie i panny chcieli poznać swoją przyszłość. Podczas pierwszego wieczoru kawalerowie mogli dowiedzieć się, jaka im przypadnie żona. Wróżby chłopców związane były przede wszystkim ze snem – przed pójściem spać wkładali pod poduszkę karteczki z wypisanymi imionami dziewcząt. Rankiem sięgali pod poduszkę, wyciągali jedną karteczkę i odczytywali ją. W ten sposób poznawali imię swojej przyszłej żony. Wstawiali też do wody ściętą gałązkę wiśni lub czereśni. Zakwitnięcie jej w wigilię oznaczało szybki ślub. Bardziej pomysłowy i weselszy był wieczór andrzejkowy. Panny zbierały się razem, żeby dowiedzieć się, jaki będzie ich los. Wróżyły z butów ustawionych jeden za drugim. Ta dziewczyna, której but pierwszy przekroczył próg, miała jako pierwsza wyjść za mąż. Puszczały też na wodę igły (lub dwie łupiny orzechów), jedną z nich nazywały imieniem upatrzonego chłopca. Jeśli dwie igły dopłynęły do siebie, znaczyło to, że para będzie razem. Paliły strzępki wełny – gdy płonące dwa kawałki wełny schylały się do siebie, przepowiadało to szybki ślub. Do wróżenia przyszłości używały też różnych przedmiotów. Chowały pod talerzykami pierścionek, różaniec i listek. Gdy dziewczyna odkryła pierścionek, oznaczało to, że szybko wyjdzie za mąż, gdy różaniec – miała zostać zakonnica, gdy zaś

Zestaw scenariuszy

listek – czekało ją staropanieństwo. Panny podczas wróżb posługiwały się także zwierzętami. Przygotowywały smakołyki i rozkładały w izbie. Potem wpuszczały psa. Ta dziewczyna, której smakołyk zjadł w pierwszej kolejności, pierwsza miała wyjść za mąż. Wróżyły też, lejąc wosk do zimnej wody przez dziurkę do klucza. Następnie z cienia rzucanego na ścianę odczytywały, kogo spotkają w życiu lub kim będzie ich przyszły mąż. Ta ludowa tradycja andrzejkowego wieczoru wróżb przekazywana z pokolenia na pokolenie przetrwała do dziś. Nie dajemy już wiary wróżbom, ale pozostał zwyczaj spotkań w wieczór andrzejkowy, podczas których dziewczęta i chłopcy wspólnie bawią się.